

כחץ שלוח – מה עושות האנפיות ללטאות ?

תקציר של כרזה מהכנס הזואולוגי 2017

רוני טלבי, אבי בר מסדה ועדו יצחקי

החוג לביולוגיה אבולוציונית סביבתית, אוניברסיטת חיפה - החוג לביולוגיה וסביבה, אוניברסיטת חיפה באורנים

talbion@gmail.com

אנפית הבקר ידועה בעולם כמין פולש ומתפרץ, ומוכרת כטורף דומיננטי בעיקר עבור חסרי חוליות. כחלק ממחקר אודות השפעת רעיית בקר על הזוחלים בחורש הים תיכוני בישראל, שיערנו שמין זה המזוהה עם רעייה מהווה גורם מעצב עבור החברה. אם כן מטרתנו הייתה ללמוד אודות תפריט המזון של אנפית הבקר ולברר האם פעילותה משפיעה על חברת הזוחלים.

ערכנו סריקות לאיתור מושבות קינון באזורי חורש תוך ליקוט תצפיות ממאגרי מידע ועמיתים לבניית מפת תפוצה. בשתי מושבות פעילות של אנפיות בגליל התחתון ובצפון הגולן, ערכנו דיגום של פני הקרקע תחת המושבות בחיפוש אחר פרטי טרף שנפלטו על מנת להרכיב את תפריט מזון האנפיות באזורי חורש. במקביל ביצענו דיגום שטח אחיד על ידי סריקות בתצפית ישירה לאפיון מדדי עושר ושפע של לטאות במספר אתרים בכל אזור הסקר.

התוצאות שהתקבלו היו מעבר למצופה, זאת לאור נוכחותם המשמעותית של חולייתנים בכלל וזוחלים בפרט בתפריט מזון אנפית הבקר. במרום גולן הזוחלים היוו כשליש ממשקל התפריט הכללי! בסך הכל נמצאו 170 פרטי טרף שהשתייכו ל-13 מיני זוחלים. מיני חולייתנים שנמצאו כללו חפרית מצויה, צפרדע הנחלים, אילנית מצויה, עכבר מצוי ודגים שונים. עיקר התפריט הורכב מפרוקי הרגליים שכללו חגבאים, גמלי שלמה, זבובאים, עכבישים, חיפושיות, תיקנים ונדלים. במושבה בגליל התחתון שבסביבתה מטמנות, נמצאו שיירי בשר ופסולת.

מפת התפוצה הצביעה על ריכוזי מושבות קינון לאורך מישור החוף הצפוני בעיקר בדרום הכרמל ומפרץ עכו, עמק יזרעאל, הכנרת ועמק החולה. הופתענו לגלות כי קיים פער ברצף התפוצה בהרי הגליל, וכי האנפיות העפילו עד לצפון הגולן.

מדיגום הזוחלים בחורשי צפון הארץ נמצאה חברת לטאות דלה במיוחד בדרום הכרמל, אזור המהווה כאמור מוקד פעילות עבור המין.

ממצאינו מבססים הנחות קודמות כי אנפית הבקר מהווה סיכון משמעותי עבור חברות חולייתנים. תפריט המזון הצביע כי שיחור המזון מתקיים גם בסביבות חורש, עשבוני ובתה בנוסף לשדות מעובדים, בתי גידול לחים ומזבלות

המלצתנו לרשות הטבע והגנים היא להגביר את המאמצים בניטור מושבות קינון ובקידום ממשק לצמצומן ולבלימת התפשטות מין מתפרץ זה.